

Graaf van Bylandt

De man achter 'Hondenrassen'

De geschiedenis, ontwikkeling en gebruikswaarde van honden worden door kynologen al eeuwenlang vastgelegd. Maar wie zijn die kynologische auteurs? Wie bedoelen we als we praten over Toepoel en Van Bylandt of over Trumler en Lorenz? Onze Hond gaat op speurtocht...

'Een echte Van Bylandt'

'Ik heb een echte Van Bylandt in mijn boekenkast' betekent dat men in het bezit is van een meer dan een eeuw geleden verschenen boekwerk over hondenrassen. Wie is de man wiens naam, meer dan 115 jaar later, honderden hits op Google heeft?

Henri Adrien Graaf van Bylandt wordt op 13 november 1860 in Den Haag geboren. Uit Henri's huwelijk (1891) met Jonkvrouwe Johanna Charlotte Amalia Gevers Leuven wordt één zoon geboren, Ernest John Henri van Bylandt (1896-1968). Het huwelijk wordt in 1906 ontbonden, waarna Henri in 1914, in Schaarsbeek, hertrouwt met de Belgische weduwe Marie Jeanna Suzanne Elisabeth Renson. Henri overlijdt in Amsterdam, op 11 februari 1943. Hij is dan 82 jaar oud en kan terugzien op een productief leven als allround kynoloog met een welhaast onsterfelijke reputatie. Met zijn liefde voor en kennis van honden zal Henri wel een vreemde eend in de bijt zijn geweest, want de Van Bylandts brengen vooral militairen, diplomaten, politici, kunstenaars en artsen voort.

'Manillahondje'

Henri's liefde voor honden openbaart zich al op jonge leeftijd; niet zelden komt hij de klas binnen met een op straat opgedane zwerfhond achter zich

aan. Zijn hondenliefde neemt dusdanige vormen aan dat men hem toestaat, bij wijze van uitzondering, om op kostschool een eigen hond te hebben, een Black-and-Tan Terrier. Tijdens zijn studie in Leiden bezit Henri een Pointer en als hij in Dordrecht woont, heeft hij een St. Bernard en een 'Manillahondje' (type Maltezer). Van Bylandt woont op vele plekken in Nederland en dankzij *eenige mededeelingen omtrent het hondenleven van Henri Graaf Van Bylandt* weten we iets over zijn kynologische leven. Bijvoorbeeld dat hij, wonend op het Gelderse platteland, 'kleine hazewindhondjes', een 'krulharige retriever', een 'New-foundlander' en een 'Duitsche langharige patrijshond' heeft, die daar *vreedzaam te zamen leven*. Daarna woont hij achtereenvolgens in Rotterdam, met 'drie mooie Duitse doggen', in Alkmaar, met een 'prachtigen, witten, krulharigen Poedel', en weer in Rotterdam met een 'Mops'. De Poedel is *geheel en al gedresseerd en verrichtte de meest buitengewone kunststukken*. Tentoonstellingen bezoeken doet hij regelmatig en er wordt beweerd dat hij alleen aanwezig is als er een gereede kans op winnen is.

Allround keurmeester

In 1890 koopt hij in Engeland zijn eerste Bulldog, 'Dutch Countess'

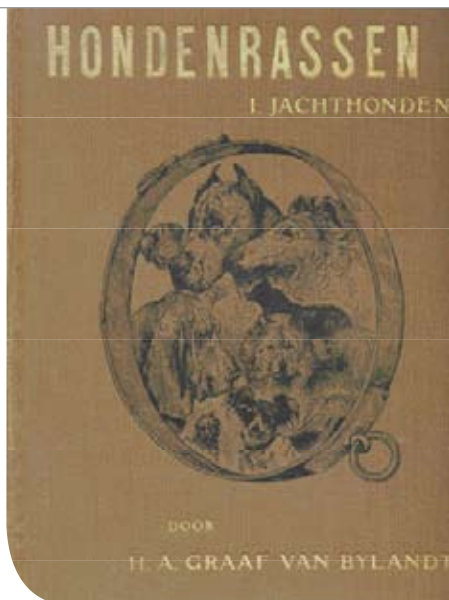

- Graaf Henri Adrien van Bylandt 1860-1943. De Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland benoemt hem in 1942 tot lid van verdienste.

H. Graaf van Bylandt.

- De formidabele kynoloog Henri Graaf van Bylandt schiep orde in de chaos binnen de honderden hondenrassen en -typen van zijn tijd.

- De band van 'Hondenrassen' deel 1 uit 1904. De kynologische auteur Mr. K.V. Antal noemde deze uitgave 'een kynologisch juweel' en een 'ongehoorde prestatie'.

genaamd. De Bulldog zal zijn favoriete ras worden en deze teef wordt de stammoeder van zijn fokkerij onder de kennelnaam 'Leuven's'. In Van Bylandts kennel in Maarssen leven ongeveer 25 honden en als hij in Brussel gaat wonen, wordt de menagerie uitgebreid met 'Brusselsche Griffons' en 'Engelsche Setters'. Behalve fokker en exposant is Van Bylandt vooral ook een gerespecteerd

allround keurmeester. Echter, het is nog niet genoeg want ook besturen, publiceren en illustreren maken een wezenlijk deel van zijn leven uit. Hij is hoofdredacteur van *Het Sportblad*, medewerker aan de Engelse krant *Our Dogs* en één van de oprichters van de 'Nederlandsche Vereeniging van Fokkers en Liefhebbers van Rashonden' (1890). Uit 12 kandidaten wordt dhr. F.A. Onderwater tot voorzitter gekozen, maar als deze voor die functie bedankt kiest men in een tweede ronde de Graaf Van Bylandt. Zijn voorstel over de hoogte van de contributie – 10 gulden voor gewone leden en 3 gulden voor buitengewone leden – haalt de meeste stemmen. En ook zijn idee om namens het bestuur eenige medailles als speciale prijzen aan te bieden wordt overgenomen. In de vergadering van 23 juni 1890 wordt de naam van de vereniging veranderd in (nu Koninklijke) Nederlandse Kennel Club 'Cynophilia'. Henri van Bylandt is ook degene die in september 1890, op de Wielerbaan in Scheveningen, de eerste hondententoonstelling van 'Cynophilia' organiseert én de kosten daarvan voor eigen rekening neemt! Zowel op de eerste als de tweede tentoonstelling,

met respectievelijk 200 en meer dan 400 honden, is Van Bylandt één van de keurmeesters.

'den Belgischen Trekhond'

Bij zijn vertrek naar Brussel neemt hij ontslag als voorzitter en wordt, als dank voor zijn grote verdiensten, tot erelid benoemd. In 1907 is Van Bylandt één van de oprichters van een rasvereniging voor Pyrenese Herdershonden. Het ras waarvoor hij in 1897 al een eerste, voorlopige rasstandaard schrijft. Zijn werkgebied is niet alleen beperkt tot rashonden, want Henri is ook vice-president van de 'Nationale Maatschappij tot Verbetering van den Belgischen Trekhond'. In zijn boek 'Hondenrassen' besteedt hij ruime aandacht aan trekhonden. Daarnaast is hij promotor van de Belgische hondenrassen.

Deze man moet een enorme energie en kennis, een geweldig uithoudingsvermogen én contacten over de hele wereld hebben gehad. Er zijn kynologische evenementen waarbij hij zowel de organisator, de secretaris als één van de keurmeesters is, terwijl hij in de nachtelijke uren de tentoonstellingscatalogus maakt.

Toch zijn er nog honden waarover hij

- Illustratie uit 'Hondenrassen', 1904. De witte Poedel – 'Ajax' genaamd – is eigendom van Comte H. de Bylandt, Bruxelles.

- Illustratie uit 'Hondenrassen', 1904. De Griffons Bruxellois 'Bouboule' en 'Marquis de Carabas' op een tekening van Madame Sophie Pir. Zij zijn eigendom van Henri's echtgenote, Madame la Comtesse Henri de Bylandt.

- Illustratie uit 'Hondenrassen', 1904. Dit is de Airedale Terrier 'Leuven's Vermicule-Essenbourg', geportretteerd door C. Boland. De hond is gefokt door en eigendom van Henri Graaf van Bylandt.

zich kan verbazen. Bij het Vietnamese ras de 'Phu Quoc Windhond' valt het Van Bylandt, bij de beharing, op 'dat dit haar naar den verkeerden kant groeit (naar den kop). Dit ras te Antwerpen gekeurd hebbende, viel mij deze vreemde haargroei op, het is het eenigste hondenras waarbij dit verschijnsel voorkomt.' Inmiddels weten wij beter...

Les races de chiens

De statuten van 'Cynophilia' schrijven onder artikel 3c voor: *het samenstellen van een raspuntenboek van zo mogelijk alle erkende hondenrassen met afbeeldingen van de meest volmaakte exemplaren van elk ras.* Het is de opmaat voor Van Bylandts eerste publicatie, het in 1894 verschenen *Raspuntenboek van den meest bekende hondenrassen*, uitgegeven door 'Cynophilia' te Maarssen. Honderd standaards van hondenrassen, geïllustreerd met 400 illustraties.

- De opvallende, gekalligrafeerde letters bij de namen van de hondenrassen in zijn boek werden door Van Bylandt zelf getekend.

Hoewel de waardering voor dit werk groot is, klaagt men buiten kynologisch Nederland dat men de teksten niet kan lezen. Van Bylandt bedient hen op hun wenken: in 1897 verschijnt in Brussel – waarheen hij inmiddels is verhuisd - *Les races de chiens. Leurs origines, points, descriptions, types, qualités, attitudes et défauts.* Geheel franstalig, 1160 pagina's, 1392 gravures met 2064 honden. Gebonden in leer en nu zo'n € 600,- waard. Het Franse blad *l'Acclimation* noemt het boek een monument voor de historie van de hond en anderen spreken over een werk dat zeker in de geheele beschaafde wereld opgang zal maken. Henri Graaf van Bylandt is dan 37 jaar en nationaal en internationaal bekend en gerespecteerd kynoloog. Hij bezit een fenomenale bibliotheek, 3000 portretten van bekroonde honden en een collectie gravures en aquarellen, die de muren in zijn 'Villa Salve' in Brussel sieren.

Vier talen

De oplagen van deze beide boeken – 1894 en 1897 – zijn relatief snel uitverkocht en in 1904 verschijnt bij uitgeverij Æ.E. Kluwer te Deventer een derde, uitgebreide druk van de voorgaande boeken. De titel in het Nederlands luidt: *Hondenrassen. Punten, beschrijving, eigenschappen, gebreken, enz.* Twee banden (Jachthonden en Niet Jachthonden) met de raspunten van meer dan 300 rassen met 4100 illustraties, niet zelden van bekende Europese kunstenaars, en Van Bylandt zelf ontwerpt de band. Wat deze editie zo bijzonder maakt, is dat de rasbeschrijvingen in vier talen zijn: Frans,

Duits, Engels en Nederlands. Waarde nu: circa € 750,- Auteur en uitgever pakken het, zeker voor die tijd, commercieel aan. Achterin staan advertenties van fokkers, kynologische tijdschriften en kynologische verenigingen en bij de rasbeschrijvingen worden ook de rasverenigingen, hun bestuurders en de kosten van een lidmaatschap vermeld. Dat is informatie die uiteraard snel achterhaald is, maar nu een bron van informatie vormt.

Formidabele kynoloog

De uitgave van 1904 begint met vele pagina's lovende en jubelende recensies en aanbevelingen, vanuit de gehele kynologische wereld, over de uitgaven van 1894 en 1897. Ten tijde van het verschijnen van deze uitgave van heeft Henri een indrukwekkende staat van dienst, die hij – erg bescheiden is hij niet – uitvoerig op de titelpagina van *Hondenrassen* vermeldt: 'Eere-President', 'Eere-Lid', 'Voorzitter', 'Vice President' en 'Club-Keurmeester' met daarbij de namen van alle betreffende verenigingen en instanties. In 1994 verschijnt er een verkleinde facsimilé uitgave van die derde uitgave van 1904. Vandaag de dag moeten we Henri Graaf van Bylandt absoluut zien als een formidabele kynoloog, een man die op grootse wijze orde schept in de chaos binnen de honderden rassen en types van zijn tijd, wereldwijd. ◀

- Het eerste bestuur van 'Cynophilia'. De zittende man vooraan rechts is (hoogstwaarschijnlijk) Henri Graaf van Bylandt.